

Derimod indeholder instruksen intet om, i hvilke tilfælde der kan opnås retskendelse om aflytning af telefoner, eller hvornår politiet uden retskendelse er berettiget til at begære aflytning af eller oplysninger om telefonsamtaler. Man har her været henvist til at støtte sig til de almindelige i lovgivningen, derunder navnlig retsplejeloven, indeholdte principper.

Ved de nu stedfundne ændringer i grundloven er den i den hidtil gældende grundlovs § 79 indeholdte bestemmelse om borgernes værn mod ransagning og beslaglæggelse udvidet til at omfatte brud på post-, telegraf- og telefonhemmeligheden, der efter bestemmelsen i grundlovens § 72 alene må ske efter retskendelse, medmindre en lov hjemler en særegen undtagelse. Medens de fornødne bestemmelser til afgrænsning af myndighedernes adgang til brud på post- og telegrafhemmeligheden indeholdes i retsplejelovens § 750, vil det være nødvendigt, at der tilvejebringes lovhjemmel for de brud på telefonhemmeligheden, som ikke sker i henhold til retskendelse, og det er naturligt, at der i forbindelse hermed, i lighed med de tilsvarende regler om beslaglæggelse og ransagning i retsplejelovens kapitler 68 og 69, i loven tillige fastsættes retningslinier for, under hvilke betingelser domstolene skal kunne tillade, at telefonhemmeligheden brydes.

De i telefoninstruksens afsnit IV og V indeholdte bestemmelser vil efter justitsministeriets opfattelse kunne bibeholdes, uden at der tilvejebringes særlig lovhjemmel herfor. Således må det være berettiget at antage, at telefonselskabet uden lovhjemmel overfor rette myndighed kan opgive det telefonnummer, hvorfra der rekvireres assistance i tilfælde af brand, sygdom, ulykke eller lignende, hvis den, der påkalder hjælp, ikke har opgivet, hvortil hjælpen rekvireres, eller hvorfra der telefoneres. Man må kunne gå ud fra, at anmelderen ønsker, at der gøres, hvad der er muligt, for at assistance kan komme til stede. Efter omstændighederne vil også straffelovens § 185 indeholde den fornødne hjemmel til at bryde telefonhemmeligheden, jfr. om denne bestemmelse nedenfor.

Også instruksens afsnit V vil kunne opretholdes uden tilvejebringelse af særlig lovhjemmel. Om telefonpersonalets ret og pligt til af egen drift at give oplysninger om telefonsamtaler, hvor dette er nødvendigt for at afværge alvorligere forbrydelser, henvises til bemærkningerne foran om straffelovens § 141. Med hensyn til tilsvarende meddelelser til afværgelse af ulykker kan henvises til straffelovens § 185, der fastsætter straf for den, der, uagtet det var ham muligt uden særlig fare eller opofrelse for sig selv eller andre, undlader gennem betimelig anmeldelse eller på anden efter omstændighederne

tjenlig måde efter evne at afværge ildsvåde, sprængning, spredning af skadevoldende luftarter, oversvømmelse, søskade, jernbaneulykke eller lignende ulykke, der medfører fare for menneskeliv.

Forslaget, der fremtræder som en tilføjelse til retsplejeloven, er udarbejdet i nøje tilknytning til de gældende regler i retsplejelovens § 750 om tilbageholdelse og udlevering af breve og i §§755—758 om ransagning. På grund af forholdenes forskellighed har dog en fuldstændig overførelse af de nævnte regler i retsplejeloven ikke kunnet finde sted.

Bestemmelserne indeholdes i to paragraffer, der henholdsvis omfatter reglerne om telefonaflytning og om meddelelse af oplysninger om telefonsamtaler. Disse bestemmelser foreslås indføjet i retsplejeloven som §§ 750 a og b. Endvidere har forslaget nødvendiggjort en ændring af retsplejelovens § 814.

Om de nærmere enkeltheder henvises iøvrigt til nedenstående bemærkninger.

Til § 750 a.

Paragraffens 1. stykke indeholder regler om, i hvilke tilfælde telefonaflytning skal kunne finde sted i henhold til retskendelse. Det foreslås, at aflytning kun kan foretages, når den må antages at være af væsentlig betydning for opklaring eller afværgelse af en forbrydelse. Der vil altså kunne gives tilladelse til at aflytte ikke blot telefoner, fra hvilke der må antages at blive ført samtaler af sigtede personer, men også andre telefoner, ligesom også ransagning ifølge retsplejelovens § 756 kan foretages hos andre end sigtede. Derimod er det efter forslaget en ufravigelig betingelse, at oplysningerne skal bruges til opklaring af en forbrydelse, som er henlagt under statsadvokatens påtalemyndighed, medens ransagning i visse tilfælde også kan foretages i politisager. For at lette kontrollen med, at betingelserne for foretagelse af aflytning stadig foreligger, foreslås det, at tilladelsen til aflytning skal være tidsbegrænset.

I 2. og 3. stykke findes regler om telefonaflytning uden forud indhentet retskendelse. Det er efter disse regler ligesom ved ransagning en betingelse for at undlade retskendelse, at øjemedet ville forspildes, dersom retskendelse skulle afventes. Men det kræves yderligere, enten at aflytningen vedrører en telefon, hvorfra eller hvortil der må antages at blive ført samtaler af en under sagen mistænkt person, eller at sagen drejer sig om opklaring eller afværgelse af sådanne forbrydelser, som omhandles i straffelovens §§ 98, 99, 102, 106—110 og 111—113 eller en forbrydelse, der medfører fare for menneskers liv eller velfærd eller for betydelige samfundsværdier.